

Verkondiging 5 februari 2023, De Schutse, Uithoorn

HET IS NIET VEEL: JEZUS CHRISTUS - DE GEKRUISIGDE

ds. Sibilla Verhagen

Lezingen: 1 Korintiërs 2 vers 1-5, 1 Korintiërs 1 vers 26-31

Geliefden van onze Heer,

Het is niet veel. Het is weinig vandaag. Er is wel een geheim onthult, dat wel. Maar het geheim stelt niet veel voor. Het geheim is dit: Jezus Christus is gekruisigd. Dat is het. Jezus Christus, Gods redding van boven, is: een gekruisigde. Meer is het niet. Er zit geen geheim meer achter.

Katholieke gebouwen hebben, en hadden vroeger zeker, een crucifix boven de deuren hangen, binnen in huis. Kom je in een nieuwe ruimte, weer een crucifix. Er is geen katholieke kerk zonder crucifix. Een crucifix, een kruisbeeld, een kruis met een blote, meestal bijna blote man eraan. Een man die gehavend en die dood is. Crucifix, dat is het Latijnse woord voor kruisiging. Katholieken doen nog iets eenvoudigs met het kruis. Als ze bidden bekruisen ze zichzelf. Ze slaan een kruisje. Het is niet veel. Het is zelfs zonder woorden. En het is wat je ziet. Het is wel de onthulling van een geheim. Maar het geheim is wat je ziet. Meer is het niet. Dit is het dan: Jezus Christus die gekruisigd is. Ben je daar helemaal voor naar de kerk gekomen vanochtend. Sommigen zelfs helemaal uit Alkmaar. En vorige week werd het ook al gezegd. Joep zei het iets meer verhuuld tussen andere woorden, en hij begon er ook niet mee. Maar het werd gezegd, en het raakte mij - dit is het dan: Jezus Christus is de gekruisigde.

Ik moest slikken vorige week, toen het mij raakte. Want net als de Grieken in hun tijd, voel ik zo erg de aantrekkingskracht van het sterke en het vitale. En ik blijf het maar voelen, het steekt telkens de kop op. Ik ervaar de zucht naar de overwinning, naar de beste willen zijn, naar de ander overtreffen, naar glans en glorie. Ik was bijvoorbeeld liever een man geweest. Ik voel mij helemaal vrouw hoor, mijn genderidentiteit komt overeen met mijn geslacht. Dat is het probleem niet bij mij. Maar als God mij vooraf had laten kiezen, dan was ik een man geweest. Het net iets sterkere, het net iets succesvollere, het net iets meer aanzien. De Grieken die zagen de vrouw als een soort gemankeerde man. Goed, dat gaat me te ver, zo zie ik het niet. Maar toch: ik was liever een man geweest. Ik ervaar de hang naar bloei en levenskracht. En ik raak dan ook van de wijs als mijn eigen lichaam mij confronteert met verval. Naarmate je ouder wordt, he, gaat alles hangen, de meesten hier kennen dat wel. En onlangs constateerde ik dat ik waarschijnlijk in de overgang ben geraakt. Dat hoort erbij zo eind veertig, begin vijftig, de overgang, maar het is ook een zo a-sexy iets. Liever: krachtig, jong, aantrekkelijk, succesvol - en daar hangt dan Jezus Christus, de gekruisigde.

-

Wij leven in een samenleving die daar eigenlijk ook niet zo veel van moet hebben. Het liefste blijven we zo ver mogelijk weg van de ondergang. We willen geen lijden en verval. En we doen enorm ons best om elk risico op dat lijden uit te sluiten. Daar hebben we bijvoorbeeld protocollen voor. Mijn mondhygiëniste van in de dertig zat er vorige maand compleet in vast. Ze had mijn mond gereinigd. En ik moest over een half jaar terug komen, zo adviseerde ze. Ik snap wel: dat is protocol, de richtlijn, vast met wetenschappelijk bewijs. Ik vroeg haar: maar als je nu bedenkt dat de keer dat ik hiervoor ben geweest, dat dat zestien jaar geleden is: wat zou je dan adviseren? En ik zag haar verwarring op haar gezicht, ze wist even niet wat ze moest zeggen. Protocollen, ze kunnen natuurlijk nuttig zijn. Maar het is ook een bewijs van hang naar het volmaakte, naar het sterke, naar het probleemloze.

Van de week kregen we een brief van de gemeente en de politie, voor een veiligheidsbijeenkomst over onze buurt, op zich prima. Maar uit één zin sprak de volmaaktheidsdwang, het was deze: 'We willen dat u ongestoord kunt leven in uw buurt.'. Ongestoord, dat is nogal wat, met burens aan beide kanten van de muur, aan de andere kant van de straat en aan de andere kant van de tuin, en een busstation vlakbij waar mensen uiteraard in- en uitgaan. Uit de rest van de brief sprak wat meer realiteitszin hoor. Maar toch, dat die ene zin er stond, het zegt iets over ons wereldbeeld.

De hang naar het probleemloze, het willen vermijden van lijden, verval, het levert een kramp op voor onze samenleving. Als we lijden of onrecht of ongeluk zien, is een stellig uitgesproken reactie: dit nooit weer. Niet: het is zoals het is, mij geschiede naar uw wil, ontferm u, laten we ons ontfermen, laten we bij die gekruisigde blijven, laten we treuren. Nee, in een reflex richt men zich op en zegt: dit is een schandaal, dit mag niet gebeuren, dit nooit weer. En met die reactie zijn we over het lijden heen gestapt. Maar zoals we ergens wel weten, daarmee is het niet weg. Het lijden, de onvolmaaktheid, het onrecht, het verval - het blijft er zijn in dit leven.

-

Wij geloven als kerk in Jezus Christus, de gekruisigde. Dat is niet veel. En daar moeten we ook in de kerk eigenlijk niet zo veel van hebben. Ook in deze kerk verlangen we regelmatig naar meer. We vergrijzen en we denken daarmee dat het eind van onze krachten als kerk in zicht is. We kijken hulploos terug op vroeger tijden waarin de kerk groot was. Een kerk met veel mensen. Een kerk die van invloed was op een grote politieke partij en daardoor op de samenleving. Een kerk die van betekenis was, we konden het zo aanwijzen. Nu moeten we zoeken waar we nog van betekenis kunnen zijn, het is allemaal niet evident meer. En we zijn blij met een sporadisch nieuwsbericht, dat kerkmensen zoveel vrijwilligerswerk doen en dat de overheid ons nodig heeft. De scriba van de PKN wil daar dan ook graag bij zijn. Maar op de leegloop die al een halve eeuw gaande is, hebben we geen antwoord. Er zijn ouders en ouderen onder ons die zich schuldig voelen dat hun kinderen, en daarmee ook hun kleinkinderen, en achterkleinkinderen, kerkloos zijn. Of misschien voel je je niet zozeer schuldig, maar niemand van ons voelt zich er comfortabel bij, ook ik niet. Want wat stelt ons geloof nu nog voor? In de ogen van de wereld bar weinig. In de ogen van onszelf vaak ook. Sinds mijn komst hier in Uithoorn merk ik het regelmatig. Vertwijfeld vraagt men hier zich af wat onze twaalfjarige hier tussen de grijze hoofden moet. Op één man na dan. Bij het uitgaan van de viering fluisterde hij mij een keer bemoedigend toe: goed dat jullie haar gewoon meenemen. Dat was er één. Verder klinkt vooral de vertwijfeling door, de verlegenheid, het eigen onvermogen. Wat stelt ons geloof voor? Bar weinig vinden we vaak.

Maar dat brengt ons wel weer terug bij die gekruisigde. Die gekruisigde die op dat moment ook bar weinig voorstelde: gehavend hulploos hangend aan het kruis. Dat brengt ons wel weer terug bij die gekruisigde en daarmee bij de kracht van God.

Wij geloven niet vanwege ons succes als kerk of onze rooskleurige toekomst. Wij geloven niet in onze eigen kracht en kennis. Wij geloven niet vanwege vrolijk orgelspel. Wij geloven niet vanwege Joeps kundig bijbellezen dat hij aangenaam verwoord. Wij geloven niet vanwege mijn gefocuste en wat nabije prediking. Nee, wij geloven in Gods kracht. Gods kracht die tot ons komt in Jezus Christus - de gekruisigde.

Amen